

CANDICE DE WINDT / TOON QUAGHEBEUR

100

REDENEN

*om verpleegkundige
te worden, te zijn
en te blijven*

Lannoo
Campus

INHOUD

INLEIDING	8
CANDICE SPREEKT	12

4
100
REDENEN

WIE 16

Bestaat er een definitie van dé verpleegkundige?	17
Zorger	25
Spilfiguur	27
Duizendpoot	29
We zijn met te weinig	33
Het belang van kwaliteitsvolle stages en goede stagebegeleiding	37
Waar zijn de jongens?	47
Waar zijn de zijinstromers?	51
Buitenlandse versterking	57

WAT⁶²

Veelzijdigheid	63
Geen lichte job	71
Hadden we maar meer tijd	75
Administratie	77
Uitdagende werkomgeving	81
Jobhoppers welkom	85
Een warme thuis	86
Levenslang ontwikkelen	89
Werkzeker en vrij	93
Sexy en minder sexy	97
Salariëring	101

HOE 104

6
100
REDENEN

Verpleegkundig leiderschap	109
Empathisch	113
Negativiteit op de werkvloer	119
Met een lach en een traan	123
Verpleegkundigen in de vuurlinie	125
Gemotiveerd kiezen en opleiding	129
Na de opleiding	133
Verhouding arts-verpleegkundige	137
Advocaat van de patiënt	143
The future is bright	147
Technologie	153
Innovatieve oplossingen	157
Behoeftengebaseerde zorg	159
Samenwerking werkt	167
Maatschappelijke waardering	169

WAAROM¹⁷⁶

Voor anderen	177
Iets betekenen	183
Voor de mangomomentjes	187
Aandacht voor mentaal welzijn	193
'Compagnon de route'	197
Getuigen van leven en dood	203
Warmte in de laatste dagen	209
Verpleegkundige genen	213
In de sterren geschreven	219
Doorzetters	223
Geïnspireerd	227
Zorgverschil	233
Wederkerigheid	239
Buitenlandse stage	243
Iedereen ambassadeur	244
Marketing en ambassadeurschap	247
TOT SLOT	250
DANKWOORD	254

Inleiding

100
REDENEN
*om verpleegkundige
te worden, te zijn en
te blijven*

Inleiding

Het gaf ons kracht om door te gaan tijdens die uitzichtloze periode: elke avond om acht uur kwamen we samen op straat en op onze balkons, om te applaudisseren. Voor de mensen in de zorg. Voor de genen die er niet voor konden kiezen om thuis te blijven, veilig weg van het virus. We noemden het de frontlinie en we hadden respect voor hen. We waren dankbaar omdat zij het gevecht wilden aangaan voor ons, om ons te redden of om ons te helpen afscheid te nemen van degenen bij wie het virus de overhand kreeg. Het applaus klonk luid en gaf moed. Witte lakens tooiden onze straten.

Na verloop van tijd haalden we de lakens binnen. Niet te geloven eigenlijk dat we opnieuw berichten lezen over agressie tegen zorgpersoneel. De witte lakens zien we terug op straat, in de handen van de ontvangers van ons applaus destijds. Ze schrijven er nu slogans op waarin ze vragen om meer ondersteuning. De witte woede lijkt terug.

Nochtans zien en horen wij in onze dagelijkse praktijk nog evenveel goesting en passie. Wie kiest voor een job als verpleegkundige doet dat zeer bewust en altijd vanuit dezelfde drijfveer: iets willen betekenen voor anderen. Die reden kwam terug in alle gesprekken die we de laatste tijd voerden, tijdens de aanloop naar dit boek. Vanuit onze functie als zorgambassadeur (Candice De Windt) en leidinggevende van gezondheidsopleidingen aan de UC Leuven-Limburg (Toon

Quaghebeur) willen we met dit boek de waarde die vroeger aan het beroep van verpleegkundige hing, de glans die het had in de maatschappij, terugbrengen.

We schrijven dit boek voor de verpleegkundigen van nu en morgen. We horen zoveel enthousiasme wanneer we praten met studenten of met verpleegkundigen ‘on the job’, dat we dat met jullie willen delen. Het zijn verhalen die ons inspireren en overtuigen dat dit echt een job met toekomst is. Want uiteraard wordt hier en daar geklaagd. Het kan best pittig worden. Er zijn de onregelmatige diensten, de fysieke uitdagingen, de emotioneel belastende situaties. Die verhalen gaan we niet uit de weg. Het zou niet eerlijk zijn te doen alsof het altijd ideaal is. Maar die negativiteit klinkt niet het luidst, ook al krijg je soms die indruk. Daarom verwoorden we in dit boek waarom we trots zijn om de job van verpleegkundige uit te oefenen. Want dat deel verdient de meeste aandacht.

We hebben de verhalen in dit boek opgedeeld in vier grote hoofdstukken; eenvoudigweg volgens de wie-, wat-, hoe- en waarom-methode. Wie doet de job: met wie, voor wie? Wat doe je, wat vind je er zo belangrijk aan? Hoe doe je dat, op welke manier kun je dat in de toekomst blijven doen? En waarom? Waarom zou je ervoor kiezen en ervoor blijven gaan? Ik, Candice, was vaak zo geraakt door jullie antwoorden, dat het een voorrecht voor mij is om jullie doorheen het boek te loodsen en hier en daar een gedachte te formuleren. Toon plaatst hier en daar jullie bevindingen in een ruimer kader of licht wat achtergronden toe.

Je kunt het boek van tijd tot tijd openslaan en een reden lezen en laten bezinken. Of je kunt het boek in één keer uitlezen, omdat je zo geraakt bent door de

gedrevenheid van de verhalen. Zo kom je sowieso tot de honderd redenen die we terugvonden in jullie motivatie om verpleegkundige te worden, te zijn en te blijven. Want de job is zo divers: van prenatale consultatie tot palliatieve zorg, van zorgen voor mensen met een beperking tot kinderen met leerbehoeften, van je mannetje staan in een gevangenisziekenboeg tot rust brengen op een afdeling van een psychiatrische instelling. Welkom in de weidse wereld van de verpleegkundige!

Candice spreekt

**100
REDENEN**

*om verpleegkundige
te worden, te zijn en
te blijven*

Candice spreekt

Toen ik in 1994 startte met de opleiding verpleegkunde werd ik raar bekeken. Ik kwam uit de studierichting Latijn-Wetenschappen en kreeg te horen: ‘Ga jij niet naar de universiteit? Kies je voor een opleiding A1?’

Mijn moeder gaf les aan Sint Augustinus, de school voor verpleegkunde. Ik wist van kinds af dat ik in de zorg zou gaan. Na mijn humaniora was ik overtuigd dat ik zou kiezen voor geneeskunde aan de UGent. Maar last minute besliste ik om toch de toenmalige A1 verpleegkunde te gaan studeren. Dat dit de juiste beslissing was, besef ik nu nog: telkens als ik in een ziekenhuis of een woonzorgcentrum kom, in aanraking kom met verpleegkunde, is dat een verademing, een thuiskomen.

Na mijn basisopleiding deed ik nog een licentie in Leuven. Zo heb ik zes jaar voltijds gestudeerd, met veel plezier. Zelf koos ik ooit meer dan bewust voor een opleiding tot verpleegkundige en ik sta nog elke dag versteld van het traject dat ik dankzij dat diploma mag en kan afleggen: van verpleegkundige naar docent, van docent naar directeur, van directeur naar een ministerieel kabinet en nu mag ik het allermooiste doen: als zorgambassadeur promoten hoe mooi onze sector, ons beroep is en iedereen aanmoedigen om daar voluit voor te kiezen én te blijven kiezen.

Ik doorliep een atypisch traject, maar dat toont net dat de job heel veel aspecten en diversiteit kent. Dat is de kracht van de opleiding. Je moet goed kunnen communiceren en redeneren. Maar ook constant bijleren, want technieken om bijvoorbeeld een wondzorg uit te voeren veranderen regelmatig. Ook je anatomische kennis moet je bijspijkeren. Dat is uitdagend, maar zeer voldoening gevend.

Toch moet er me iets van het hart: toen ik startte, was er respect voor het beroep. Tegenwoordig krijg ik de indruk dat verpleegkundigen zich soms schamen omdat ze in de zorg werken. Toen ik studeerde was er 'jobfierheid'. Nu is het een soort van afvalkoers, een afzakrace.

Fierheid is nochtans op haar plaats, want zorg en onderwijs zijn de basis van de maatschappij. Laten we er opnieuw trots op worden dat jij daar zo'n belangrijke rol in speelt. Je doet het elke dag met passie en goesting. Je bent hoog opgeleid en toch moet je je blijven bijscholen. Want het stopt niet als je een diploma hebt. Er zijn zoveel evoluties. Dat zorgt ervoor dat je levenslang moet leren en dat maakt het net een plezierige sector: de jobmogelijkheden zijn enorm, buiten maar ook binnen de sector.

En ja, we moeten inderdaad ook niet flauw doen: het is een uitdagend beroep, dat heel veel impact heeft op je persoonlijke en familiale leven. We willen dus ook een correct en authentiek beeld geven. We mogen niets verbloemen door enkel in dit boek het positieve te beklemtonen. We moeten een eerlijk en toch enthousiast beeld geven. Zoals het leven is. Ik hoop dat je je erin herkent en (opnieuw) zin krijgt om samen met mij vorm te geven aan wat zovelen onder jullie 'het mooiste beroep van de wereld' noemen.

WIE

100
REDENEN
om verpleegkundige
te worden, te zijn en
te blijven

Bestaat er een definitie van dé verpleegkundige?

Dé verpleegkundige bestaat uiteraard niet. Het is een mensenberoep. Er valt dus niet zomaar een definitie op te plakken. Maar Marleen, die haar hele professionele leven verpleegkundige was, verwoordt het wel heel treffend:

Marleen: *Ik sta aan het einde van mijn loopbaan als verpleegkundige, die begon ongeveer veertig jaar geleden. Terugblikkend kan ik niet anders zeggen dan dat mijn werk me een identiteit heeft gegeven waarop ik fier ben. De zorgende contacten met mensen in nood hebben ervoor gezorgd dat ik mild werd in mijn oordeel over anderen, dat ik geduldig het tempo van de zorgvrager kan volgen en dat ik mondig genoeg ben om moeilijkheden te bespreken. Ik blijf ervan overtuigd dat geen enkel ander beroep je zoveel bijbrengt als mens.*

Of voor wie het iets poëtischer mag, spreekt deze ‘definitie’ ook boekdelen:

Suzy: *Het beroep ‘verpleegkundige’ is als een schitterende diamant. Het geeft je het voorrecht te zorgen voor de patiënt in het veelkleurig palet van zijn ‘mens’ zijn.*

In jullie getuigenissen sommen jullie veel competenties op waarover dé verpleegkundige zeker beschikt. Jullie omschrijven het zelf beter dan welke definitie ook:

Griet: Respectvol zorg dragen voor het leven en helpen waar mensen in nood zijn. Oplettend zijn en met verantwoordelijkheidszin op cruciale fasen samen met andere zorgverleners belangrijke verbeteringen doorvoeren, zodat onze patiënt gelukkig is, zo goed mogelijk herstelt en zijn leven zo optimaal mogelijk kan genieten. Dat is voor mij verpleegkunde.

Yanick: Het meest klassieke antwoord is: om mensen te helpen. Maar bij mij was het meer dan dat. Al sinds ik twaalf jaar was, droomde ik van een job als verpleegkundige: oplossingen zoeken, de familie begeleiden, de nodige intellectuele uitdaging ... het is zo'n veelzijdige job.

Griet: De eenzaamheid in een ziekenhuis, de tijd die ontbreekt om te luisteren of even te babbelen: het werd me al snel duidelijk dat het tijdens drukke shiften door personeelstekort niet evident is voor verpleeg- of zorgkundigen om warme en persoonlijke zorg te bieden. Als student besloot ik mij dus te focussen op babbeltjes. Van patiënten kreeg ik daarvoor veel dankbaarheid terug. Ook na het afstuderen werd dit mijn doel. Maar al snel bleek dit in de drukte van het ziekenhuis, personeelstekorten en de verantwoordelijkheid die je draagt niet evident te zijn. Als ik kon zou ik iedere stagiair in de zorg willen laten weten hoe waardevol een luisterend oor is. Het tonen van interesse of zelfs een spontaan gesprekje is uitermate belangrijk voor de patiënt die niet kan ontsnappen uit de drukte van de zorginstelling. Ik doe mijn uiterste best om op deze simpele manier warme zorg te leveren.

***Serge:** De waardering en dankbaarheid ervaar ik als mooiste geschenk in het werk dat wij verrichten. Vijf jaar geleden was ik erg betrokken bij de euthanasie van een patiënt. De echtgenote vroeg mij uitdrukkelijk om aanwezig te zijn wanneer deze zeer intense gebeurtenis zou plaatsvinden. Het werd een unieke ervaring die nog maar eens bevestigde hoe bijzonder dit werk is. Daarnaast zijn er uiteraard ook dagelijks kleine, mooie geluksmomentjes (de krant uit de brievenbus halen, een luisterend oor bieden, een rug insmeren met hydraterende crème ...) waarbij je voelt dat je het verschil maakt. Het hoeven zeker niet altijd grote, sterke verhalen te zijn.*

Verpleegkunde – en bij uitbreiding ‘de verpleegkundige’ – definiëren is niet zo evident. Want de verantwoordelijkheden en taken van een verpleegkundige zijn heel divers. Om ze goed te kunnen uitvoeren, moet je over verschillende competenties beschikken. Verpleegkunde wordt zo vaak verengd tot het stellen van een paar handelingen: een wondzorg uitvoeren, medicatie berekenen en toedienen, het uitvoeren van ‘basiszorgen’ (zoals mensen wassen).

De International Council of Nurses (ICN) poogt tot een definitie te komen. Ik kan me daar wel in vinden, ook al is ze van 2002 en aan herformulering toe:

‘Verpleegkunde omvat autonome en collaboratieve zorg voor individuen van alle leeftijden, families, groepen en gemeenschappen, ziek of gezond en in alle settings. Verplegen omvat de bevordering van gezondheid, preventie van ziekte en de zorg voor zieke, gehandicapte en stervende mensen. Belangen-

*omdat elke dag
levensveranderend
werk biedt*

**100
REDENEN**

*om verpleegkundige
te worden, te zijn en
te blijven*